

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

НЭГЭДЭХИ НЮУРТА:

ССР Союзай Министрүүдэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА.

СССР-эй Министрүүдэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ КИМ ИР СЕНЭЙ эльгээн бэшэг.

Агуухэ Октябрийн хүндэлэлдэ. Советскэ Союз дотор.

ХОЕРДОХИ НЮУРТА:

Д. Санжимитыпов. — Иволгын колхознигууд үгэдөө хүрэхэ байха. Пригороднэ райондо.

ГУРБАДАХИ НЮУРТА:

Е. Золтоев. — Фермэ бүридэ малай тоо толгойе хүсэлдүүлха.

Раднай Шерхунаев. — Минни нютаг.

ДҮРБЭДЭХИ НЮУРТА:

Арадай демократин ороонуудта. ООН-эй Генеральна Ассамблейн дүрбэлэхи сессн. Французска национальна суглаанда.

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой. БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

МТС-үүдэй ШУХАЛА ЗОРИЛГО

«Дайнай бүлдэ хүдөө ажахые үргэжөө дэбжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй Центральна Комитетэй февральска Пленумэй тогтооло соо МТС-үүдэй хүдэлмэринэ найжаруулаха тушаа онсо анхарал табигдаһан байгаа. Тэрэ тогтоол дотор ниггэжэ хэлэгдэнэ: «Машинно-тракторна станцинуудай гол зорилго хадаа харьяата колхозуудтаа ургасна дээшлүүлхэ, машинно-тракторна паркын хэрэгсэлгые улам саашадан найжаруулаха, тракторна хүдэлмэринүүдэй шанарые дээшлүүлхэ ба тэрэ хүдэлмэринүүдые агротехническэ болзор соонь дүүргэхэ, ургасна саз соонь хуряаха ба МТС-үүдэй хүдэлмэрин түүлөө натуро-түдлэри тушаалтын түсбүүдые гүйсэдхэхэ ябадал болоно гэжэ тоолохо.

Манай республикын түрүү МТС-үүд болон тракторна бригаданууд февральска Пленумэй түүхтэ тогтоолой энэ өрлгые амжалттайгаар дүүргэжэ байна. Тус тогтоолой гараһан түрүүшын жэлдэ — 1947 ондо олохи МТС-үүд хабарай тарилгыг өрхэм болзорнууд соо, үндэр шанартайгаар үгэргэжэ, харьяата колхозуудайнгаа полинууд дээрэ баян ургаса гуйлаа һэн. Энэ хадаа манай республикада орооно таряанай тогтууртай ба үндэр ургаса хуряаха ябадалай гол үндэһэ нуури болохо үгэһэн байна. Механизациялдаһан хүдөө ажахытай манай колхозууд жэлнээ жэлдэ үндэр ургаса хуряажа, Эхэ орондоо улам ехэ таряа талха үгэдэг болоо. 1949 ондо түрүү МТС-үүд бири найнаар хүдэлмэрилжэ, толотомо амжалтануудые туйлаба.

Зүгөөр, зарим МТС-үүднэй газарые эрхим шанартайгаар элдүүлжэ, хүдөө ажахын культуруудай ургаса дээшлүүлхэ гол зорилгоёо бэлтгэлгүй. Шалтагаанын юуб гэхэдэ, тракторна паркнуудаа полевоёй хүдэлмэринүүдтэ муугаар бэлдэдэг дээрнээ, тэдэни дүүрэн хүсөөрнэ ашагладаггүй байха юм. Тэрэнэй эсэстэ хабарай халуун хүдэлмэрин үедэ зарим тракторнуудын колхозно поли дээрэ эбдэршөөд, минн хэбтэжэ байдаг.

1950 оной хабарай тарилгын үедэ нимэ байдалые яаашье дабтажа болохогүй. Хэрбээ ямар нэгэн МТС-эй гү, али бригадын тракторай эбдэржэ, минн байгаа наань, тэрэнэй эзэд хадаа хүдөө ажахые үргэжөө хүндэтэ хэрэгтэ хабаадаггүй гэжэ тоологдохо болоно.

Мүнөө трактор машинануудай заһабарилгын намар-үбэлэй сезон эхилбэ, Энээнине манай МТС-үүд ямар бэлдхэлтэйгээр үгтааб гэхэдэ, зариманин мүнөө хүрэтэр залагай зайдаң байжа, энэ хүдэлмэринэ болзор соонь эхилжэ шадаагүй байха юм. Заһабарилгыг муугаар үгтаргаһан дээрнээ 1949 оной полевоёй хүдэлмэринүүдэй үе-

дэ тракторнуудаа илангаа олоор минн байлгһан Торинн, Сухын, Ново-Брянска, Бургалтайн, Кыренскэ МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд урдынгаа алдууе дахяад дабтажа байна. Дээрэ нэрлэгдэгшэ Ново-Брянска МТС заһабарилгын сезондо хүсэд бэлдхэггүй байһан дээрнээ энэ хүдэлмэринэ мүнөө хүрэтэр эхилэггүй, октябрийн график таһалдуулаха аюулда хүргөө. Мүн Кыхтын, Окино-Ключевскэ, Сагаан-Усанай, Үшөөтэйн МТС-үүд лимэ байдалтай.

Графиктай ёһоор республикын МТС-үүд октябрь соо 121 трактор, хүдөө ажахын 200 гаран машина замсэгүүдые заһабарилжа юм. Теэд, энэ харын хахадай үггэртэр нэгшье трактор, нэгшье машина заһабарилжагүй МТС-үүд бири. Хэтэрхэдэ зарим машинно-тракторна станцинууд хүдэлмэринэ сүлөөлэгдэһэн машинануудаа мастерскоодоошье асарангүй, хээрнэ талада хэбтүүлээр.

Трактор ба хүдөө ажахын машина замсэгүүдые заһабарилга дээрэ ушарһан түрүүшын үдэрнүүдэй дутуу дунданууд ябууд усалдаха ёһотой. Түбхын түрүүндэ, МТС бүхэн заһабарилгын мастерской, станок болон бүхы хэрэгсэлнүүдые бүрин түгсөөр бэлдхэхэ, элбэг ехэ запасной частьнуудтай болохо байна. Заһабарилгаша бүхание нууридань табижа, заһабарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые бригадно-узловой методээр эмхидхэхэ шуухала. Гадна, заһабарилгын бүхы хүдэлмэринүүд индивидуальна сдельшын ёһоор ябууддаха, хүн бүхэндэ даалгабари үгтэхэ зэргэтэй.

Заһабарилгыг түргэөөр, эрхим шанартайгаар дүүргэхын тулада социалистическэ мурьсөө улам үргэжөөр дэлгэрүүлхэ шуухала. Энэ талаар Түхэнэй МТС (директорын нүхэр Пахахинов, ахалагша механикын нүхэр Барбаков) һайн жэшээ харуулба. Эндэхид Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурьсөөндэ булталаа оролсожо, заһабарилгаа болзорһоо урид дүүргэхэ уялга абаад, тэрэнээ түрүүшын үдэрһөө хойшо амжалттайгаар бэлүүлжэ байха юм.

Түхэнэйхидэй энэ үгсхэл һайшаалтай гэшэ. Республикын бүхы МТС-үүд тэдэһнээ үлгэр жэшээ абажа, Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурьсөө үргэжөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой. Тингээд бүхы МТС-үүднэй трактор машинануудаа графиктай ёһоор, эрхим шанартайгаар заһабарилгад, 1950 оной тарилгыг түгэс бэлдхэлтэйгээр үгтажа, улам ехэ таряа хуряаха үндэһэ нуури табижа байна.

Аймагуудай партийна, советскэ органуудай зорилго хадаа трактор заһабарилгыг оперативна хүтэлбэрээр хангаха, энэ хүдэлмэринэ хала соонь, үндэр шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь МТС-үүдтэ тухалха ябадал болоно.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР-эй Министрүүдэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Хүндэтэ Генералиссимус Сталин! Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын хоорондо дипломатическа харилсаануудай тогтоогдоһоор нэгэдэхи ойттой дашарамдуулан, хүндэтэ Генералиссимус Танда, Танаар дамжуулан Советскэ Правительствода ба бүхы советскэ арадта Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Правительствын болон арадай үмөнһөө, мүн өөрынгөө нэрэнээ үнэн зүрхэнэй хани барисаанай ба баясхалангай мэдэрэлнүүдые мэдүүлхыени намда зүбшөөрты.

Советскэ Союз манай залуу республикатай тон түрүүлэн дипломатическа харилсаануудые байгуулжа, арадуудай хани барисаа бэхжүүлгэдэ, бага ба ехэ арадуудай суверенитет болон тэгшэ эрхые хүндэлэлгэдэ зориулагдаһан политикынгаа принципуудтэ эсэстэ хүрэтэр үнэн байдагаа корейскэ арадта ба бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин харуулаа.

Хоёр талын бүрин тэгшэ эрхэ дээрэ үндэлһэн экономическа ба культурна хани харилсаан тухай энэ оной мартада ССР Союзай ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын хоорондо хэлсээ баталалга хадаа манай ороной экономическа болон культурна ажабайдалай бүхы халбаринуудта-

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Министрүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ КИМ ИР СЕНДЭ

ПХЕНЬЯН

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондо дипломатическа харилсаануудай тогтоогдоһоор нэгэ жэлэй ойттой дашарамдуулан, хани барисаанай мэдэрэлнүүд ба хүсэлэнгүүдые мэдүүлһэнэйтнай түлөө минни баясхалан тогтоон абахые, г-н Түрүүлэгшэ, Таниие гуйнаб.

Өөрынгөө Арадай-Демократическа Республика байгуулахадаа корейскэ арадай саашаа амжалтануудые туйлахыень хүсэһэн.

И. СТАЛИН.

1949 оной октябрийн 14.

АГУУХЭ ОКТЯБРИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Мурьсөөндэ түрүүлнэ

ПВЗ-гэй коллективүүдэй дунда Октябрийн урда тээхи мурьсөөн үдэр бүри үргэдэнэ. Энэ мурьсөөе үгсхэһэн вагонно-товарна цехын коллектив түрүү нуурида ябана. Тус цехынхид вагон заһабарилжа үдэрэйнгөө даалгабарине ходоодо үлүүлэн дүүргэхээ гадна, шарнарыне найжаруулаа. Энэ цехын стотляр Фурсовай бригада октябрийн урда тээхи даалгабарине 250 процент, нүхэр Смоленскийн бригада түсбөө 200 холо гаран процент дүүргэе.

Агуухэ Октябрийн 32 жэлэй ойн хүндэлэлдэ заводдоо гээгдэнги байдалнаан гаргаха гэгһэн патриотическа хүдэлһөн коллектив бүхэнэй дунда үргэдажэ байна.

А. Беляев.

Галуута-нуурайхидай амжалтанууд

Улан-Удын вагонно депогойхидой урйаалые Галуута-Нуурай станциин депогой коллектив халуунаар дэмжэжэ, дээшлүүлгэдэһан уялгануудые абаад, тэрэнээ амжалттайгаар дүүргэжэ байна. Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурьсөөндэ эдбхитэйгээр ороһон машинистнууд нүхэд Суронов болон Байко гэгшад мүнөө паровозуудайнгаа ябалгыг сүүдхэ соо 34 километрээр хурдадхаа.

Тус коллективтэ стахановецудай тоо олошоржо байна. Электросварщик Иванов 2,5 нормэ

дүүргэнэ. Фрезеровщик Микулин, котельщик Головин, кузнец Пушкиков болон бусад мүн лэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилдэг болонхой.

Энэ оной октябрийн түрүүшын 10 үдэртэ паровозойнгоо ябасые бэхы депогоороо часай 2,5 километр хурдадхана байна. Тинхэдэ тулишээ 8 процентээр арбилаа. Депогой коллектив үбэлдэ хүсэд бэлэн. Наяхан гүрэнэй комисси үбэлдэ бэлдхэһэн хүдэлмэриниень һайн гэгһэн сэгналтэйгээр тушаажа абаа.

В. Мотовилов.

Жэлэйнгээ түсбэ дүүргэе

Тарбагатайн аймагай пишекомбинат Октябрийн урда тээхи мурьсөөндэ оролсоһоо, абһан уялгана амжалттайгаар дүүргэбэ. Үйлэдбэрлэһн гаргаха продукцияга жэлэй түсбэе октябрийн нэгэндэ 102 процент дүүргэе. Тинн, тус комбинатай коллек-

тив ВКП(б)-гэй айкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. 1949 оной эес хүрэтэр жэлэйнгээ түсбэе 130 процент хүрэхэ гэгһэн нэмэлтэ уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

П. Ловцов.

СОВЕТСНЭ СОЮЗ ДОТОР

И. В. Сталинай зохёолнуудай арбан нэгэдэхи том азербайджан хэлэн дээрэ хэблэгдэе

Азербайджанска гүрэнэй хэблэл И. В. Сталинай зохёолнуудай арбан нэгэдэхи том азербайджан хэлэн дээрэ хэблэн гаргаа. Тэрэнэй оршуулганы ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс — Энгельс — Лениней институудай азербайджанска филиалаар хэгдэе.

Наукануудай Академиннүүдэл сессн колхозно болобо

СССР-эй наукануудай Академинн молдавска филиалай нүүдэл сессн Бульбоки нютагта болоод дүүрбэе. Эрдэмтэд ба колхознигууд тус районхой хүдөө ажахые саашадан хуғжөөхэ тухай зүбшан хэлсэһэн, научно-шэнжэлгын хүдэлмэринн программа хараалһан байна.

Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин табанжэлэй түсбэ тухайда правлениин түрүүлэгшэ В. А. Брашовяну элидхэл хэба.

Ехэ шүүбэринүүд

СССР-эй арадай ажахые һаргаан бодохоо ба хуғжөөхэ гүрэнэй турбадахи урһаламжын шүүбэринүүдэй тираж октябрийн 9-да, Союзуудай Байшангай Колонно Зал дотор болобо. 520.116.400 тухэригэй хэмжээтэй 1949250 шүүбэринүүд тауда.

22-дохн номерой, 50998 серинн облыгаанда 50 мянган тухэригэй шүүбэри буугаа. 20-дохн номерой ба 33432 серинн, 5-дахн номерой ба 52860 серинн облигацинуудтай хүнүүд 25 мянган тухэригэй шүүбэринүүдые абаха байна.

14-дахн номерой ба 52010 серинн, 39-дахн номерой ба 55085 серинн; 28-дахн номерой ба 55590 серинн; 46-дахн номерой ба 46967 серинн, 22-дохн номерой ба 51676 серинн облигацинуудта түс бүридэнь 10—10 мянган тухэригэй шүүбэринүүд тауда. Мүн 5 мянган тухэригэй, 1 мянган тухэригэй, 500 тухэригэй ба 200 тухэригэй шүүбэринүүд тауда байна. (ТАСС).

РСФСР-тэ „Садай недели“

Октябрийн түрүүшын үдэрнүүдлээ оройной центральна, хойто ба зүүн районуудта үрэ жэмсэгүүдэй эшэнуудые тариха байна.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй жэшээгээр, РСФСР-эй олонхи областнүүдта «Садай недели» эмхидхэгдэе. Энэ намар РСФСР-эй колхозуудта 28 мянган гектар газарта садууд, жэмэстэ модонууд ба питомнигууд һуулгадхана, энэнь нёдондонойһоо хоёр дахин ехэ болоно.

«Садай неделени» үдэрнүүдтэ хэдэн миллион яблонн, груша, вишни, слива ба бусад культуранууд таригдаа.

Шэнэ садууд ба модол

Нальчик. Кабардада «Садай һара» эхилэе. Энэ харын турша соо колхозуудта 540 гектар шэнэ садууд, арбад гектар виноградна ба жэмэстэ модол таригдахань.

Великие Луки. Областиин городууд ба тосхонуудта «Садай недели» амжалттайгаар явуулагдажа байна. Колхозуудта 200 шэнэ садууд таригдаа. Үрэ жэмэстэ модонуудай талмайнь энэ жэлдэ 600 гектар хүрэтэр үргэдхэгдэхөөр хараалагдаханхай.

Винница. Немировско районуо һурагшад полинуудые хамгаалха модонуудай үрһэ суглуулгада эдбхитэйгээр гуйһална. Тэдэнэр 9 мянга килограмм борбоосогой суглуулаа. Крыжопольско районуо залуушуудай үгсхөлөөр модонуудай 480 центнер үрһэн суглуулагдаа.

Жэмэс, фруктүүд

Карело-Финскэ республикын садуудта ургаса хуряалга дүүрэе. Олохон колхозуудтань яблока, үхэр нюдэ, малина гэхэ мэтын жэмэсүүд һайн ургаса. Куркийокско районуо, Калининнэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ, нэгэ эшһэнээ 50 гаран килограмм яблока абтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: паровозуудай гүйсые ехэдэхын түлөө Октябрийн урда тээхи мурьсөөндэ ороһон Улан-Удын депогой машинистнууд-табануудан (зүүн варһаа) поездын вагонно мастер Н. Колесник, главна фондуктор Т. Береговой, ахалагша машинистнууд Х. Остапков, Б. Чержин гэгшэд рейсдэ яһһан тухайгаа хөөрөдөжэ байна. М. Минеевэй фото.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрүүдэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ

нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

Карело-Финскэ ССР-эй колхозууд, совхозууд ба хамһабарин ажахыннууд таряа бэлдхэхэ гүрэнэй түсбэе болзорһоон урид дүүргэбэ гэжэ, Танда элидхэнэбди.

Гүрэнда таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Карело-Финскэ ССР-эй КП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь Г. КУПРИЯНОВ.

Карело-Финскэ ССР-эй Министрүүдэй Сөвөдэй түрүүлэгшэ В. ВИРОЛАЙНЕН.

Бэлдхэлэй Министерствын Карело-Финскэ ССР-тэхи түлөөлэгшэ Б. БОГДАНОВ.

Карело-Финскэ ССР-эй хүдөө ажахын Министр Н. АНХИМОВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрүүдэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ

нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Свердловско областинн колхозууд ба совхозууд таряа бэлдхэхэ гүрэнэй түсбэе болзорһоон урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Эдэе-хоолой культурануудай орооно тушааха түсбэ 110 процент дүүргэдэе.

Гүрэнда таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

ВКП(б)-гэй Свердловско Обкомой секретарь В. НЕДОСКИН.

Свердловско областинн ажалнадай депутатуудай Сөвөдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. НИКОЛАЕВ.

СССР-эй бэлдхэлэй Министерствын Свердловско областдохой түлөөлэгшэ Н. ГОЛУБЕНКОВ.

Свердловско областинн хүдөө ажахын управлениин начальник Б. ШИХАЛЕЕВ.

Иволгын колхознигууд үгэдөө хүрэхэ байна

Д. САНЖИМИТЪПОВ, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь

ВКП(б)-гэй Центральна Комитетэй февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолыг хэрэг дээрэ бэрдүүлэн, Иволгын аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ найн ургаса туйлаа. «Мартын 8», Буденный нэрэмжэтэ колхозууд ороһото культурануудай гектар бүрийнөө дунда зэргээр 12 — 17 центнер, зарим участогуудһаа — 20 центнер ургаса хуряаба. Мүн «П пятилетка» колхозой тарьян найнаар ургаа.

Аймагай колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажыхын мэргэжлэтэд колхозно полинууд дээрэ найн тарья ургуулаад байхалдаа, тэрэнээ түргэнөөр, гээлтэ хоролтоггүйгөөр хуряаж, гүрэнтээ болзорһоо урид тоосохо уялга абаа нэн. Тэрэнээ дүүргэ-хын түлөө түрүүшын үдэрһөө хойшо шанга тэмсэл хэгдэбэ. Хуряагыг ахилхэдэнай хура бороотой байжа, түрүүшээр наад түбэг ушараа нэн. Гэбэшье, тэрэниие дабаабди. Рязанска колхозуудай жэшээгээр аймаг дотор прои-ско 12 сушилка баригдаа нэн. Мүн ондоо сушилкануудаа дүр-рэн хүсөөрын хэрэгээбди. Тэр-рэнэй ашаар сентябрийн хоёр-дохи хахалдаа эхилээд олонхи колхозууд тарья тушаалгын тем-пне эрид шангадхан байха юм. Тингэжэ гүрэндэ тарьяа тушааха жэлэйнгэ түсэбье бол-зорһоо урид дүүргээд, аймагай республиканска Хүндэтэйлэй дос-када бэшгэдэ. Эдэ хоолой куль-турануудыг тушааха түсэбнэй 140,8 процент дүүргэгдэн байна. Энэ оной октябрийн 10-да нёдон-дой эды хирээд орходоо 82440 пүүд тарья үлүү тушаан бай-гаабди.

Буденный, Ждановой, Кировэй, Лениной нэрэмжэтэ колхозууд тарья тушаалгаа хараалдаган болзорһоо бүри урид дүүргэ. Тэр-рэнэй октябрийн 20-до айма-гай колхозууд юрэнхэ дээрэ тарья хуряалга болон хартаабха малталга дүүргэн байха юм. Ургаса хуряалга, гүрэндэ тарья тушаалгын хүдэлмэринүүдэе парти-на эхин организацинууд тол-гойлон хүтэлбэрилөө. Коммунист-нууд колхозно полинууд дээгүр ходоодоо түрүү үүргэ эзэлжэ ява-над.

Лениной нэрэмжэтэ колхозой партина эхин организаци (секретарийн нүхэр Гармаев) ургаса хуряалга ба тарья бэлдэхэй ахилхын урда тээ энэ хүдэлмэри-нүүдэ болзорһоо урид, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ хэмжээ-

нүүдэ хараалхан байгаа. Энэ хэмжээ-ябуулгаа бэрлүүтхэ хэрэгтэ, түбхын түрүүндэ комму-нистууд ба комсомолцууд эдэб-хитэйгээр оролсоһон байха юм. Коммунистууд колхознигуудай дундахн социалистическэ мурь-сөөе саг үргэлжэ ударидажа яба-даг.

Буденный нэрэмжэтэ колхоз түрүүшээр гүрэндэ тарья тушаалгыг удаанаар ябуулдаг байгаа. Тин-хэлээр эндэхи партина органи-заци тарья тушаалгын ябасыг эрхшэн хэлсэжэ, энэ хүдэлмэри-не эрид шангадхаа тушаа хэмжээ-нүүдэ абаба. Тэрэнэй түрүүл-рэндэ тарья тушаалга графигтай ёшоор ябуулагдажа, тус колхоз жэлэйнгэ түсэбье сентябрийн 15-да сүм дүүргэ.

Тарья хуряалга болон гүрэндэ гүшаалгыг амжалтатгайгаар үн-гэргэхын тулада политическэ ни-тэйн хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэр-нэн байна. ВКП(б)-гэй айком ушаралгын урда тээ партина эхин организацинуудай секретариууд-лай ба агитаторнуудай семинар-унгаргөө нэн. Мүн колхозуудай партина организацинуудай поли-тическэ нийтин хүдэлмэри ябуул-гандыг тулалхын тулада аймагай центриээ 20 гаран партина эдэ-хитэд хүдөө нотагуудта эльгэг-дэн байна.

Хуряалга болон тушаалгын үе-дэ Улан-Удэ городской хүдэлмэри-шэд ба албаагшад аймагай колхо-зуудта горьтой тулалмажа үзүү-лэ. Хуряалгын үеде городһоо ош-оһон 200 гаран хүн полинууд дээгүр хүдэлмэрилэн байна. Гадна, воскреснигүүд амхиджа-дэжэ, тэрэндэ олохон хүн хаба-даа.

Мүнөө аймагай партина, совет-ска, хүдөө ажыхын органууд бол-лон колхоз, МТС-үүдэй дайшалгыг шухала зорилго хадга гүрэндэ түсэбнөө гадуур тарья тушааха гэһэн уялгаа дүүргэжэ, намарай пар хахалгыг турганөөр үнгер-гэхэ, тарья сохилго, нурилгэ-гыг хурдан темпээр эмхидхэжэ, 1950 оной тарилгада бардам хүр-эхэ эрхим шанартай үрнэ хааха ябадал болон. Тэршэлэн манай колхозууд малай үбэлжэлгэдэ бэ-лэхэхэ талаар нилээдгүй ехэ хү-дэлмэри хэхэ зэргэтэй. Эдэ бүхэ зорилгонуудыг турганөөр шид-хэжэ, 1949 оной хүдөө ажыхын жэлэе амжалтатгайгаар үдэхэжэ хэрэгтэ Иволгын аймагай хүтэл-бэрилхы организацинууд ба кол-хознигууд бүхэ хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Оролдосотой хүдэлмэрийн ашаар

Иволгын аймагай Гильбирин Сомоной Лениной нэрэмжэтэ хү-дөө ажыхын артелин гэшүүд тар-ья хуряалгын үеде эршэмтэй, эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, гүрэн-дэ тарья тушааха түсэбье бол-зорһоо урид дүүргэжэ ябадал хан-габа, Жаткын машинистар Ба-

туев, Дашнев гэгшэд социалистическэ мурьсөөндэ оролсожо, үдэр бүхэндэ 4,5—5 гектар тарья ха-далдаг байгаа.

Тэршэлэн тарья боолго дээрэ нүхэд Санжиева, Гомбоева ба бу-сад үдэр соо 60—65 бухал боо-дог байба. Л. Бондаренко.

Ехэхэн ажал хараалагдаба

Шанагай уншалгын байшан (Сэлэнгэ) малшадай дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулаар хараална. Сомонойгоо «Улаан Темник», Калинин, Сталиной нэрэмжэтэ колхозуудай фермнүүд дээрэ хэг-дэжэ ажалтай тусхай түсэб табин-хай.

Тэрэнэй ёшоор 56 лекца, 300 га-рац хөөрлөөнүүд ба газетэ ун-шалганууд үнгергэдэхэ байна. Показателн 24 доска амхидхэхэ, «Дайшалгы хуудана» 84 дахин гаргаха юм. Гадна, уншалгынгаа байшангай дэргэдэхи драматичес-

ка кружогой хүсөөр 12 дахин на-ада харуулаха байна.

Харьяата колхозуудайнгаа адуу малай үбэлжэлгэдэ хэр зэргээр бэлдэхэ байнание тус байшангай совет наяхан шалга. Тинхэдэ элнүүлэгдэн дутагдалнуудыг усадхаха тухай асуудал комсомо-дэй гүйсэдкомой заседани дээрэ хэлсэгдэн байна. Энээнэй эсэстэ колхозой правленинүүд шэнэ хэм-жээнүүдэ хараалаа.

Илгэжэ нүхэр Д. Дашневай даажэ байгаа уншалгын байшан хүдэлмэрилнэ. В. Бадашев.

Хүдөөдэхи культурын гуламта

Томпа гэжэ тосхон Нижне-Ан-гарск хоёрой хоорондо 110 кило-метрын зайтай юм. Эдэ хоёрыг холбоһон харгыгаар үбэлдөө ха-заар морбөр, зундаа катараар, он-госоор ябадаг байна.

Иимэ захадуу газарта уншалгын байшангай үүргэ угаа ехэ. Энэ-нэе Томпын уншалгын байшангай (даагань нүхэр Е. Бородина) Со-вет найн мэдэлэг, Тимнээ эвенк-нүүдэй дунда культуран-гээр-лэй хүдэлмэрине үлэмжэ найнаар ябуулна.

Нүхэр Бородина нэн түрүүндэ уншалгынгаа байшанда тодорхой гурим тогтоогоо. «Ниятын газарта залуушуудай бөөе абажа ябахэ тухай», «Советскэ засаг залуу-шуудла юу үгөөб» гэһэн темнүү-

дээр тусхай хөөрлөөнүүд үнгер-гэдэн байна. Тинхэдэ, Советэй гэшүүд ээлжээгээр харюусалгата дежурнатуудаар томилгодог юм.

Нютагай партина организаци (секретарийн нүхэр Кузнецова), ВЛКСМ-эй организаци (секретар-ийн нүхэр Мешкова) уншалгын-гаа байшанда ехээр тулалдаг. Хөө-рлөөд хэхэ, газетэ уншаха хүнүү-дэ олгохо үгэдэг. Хүдэлмэри-нүүд түсэб табилсадаг.

Эндэ ураннайханай самодя-тельностьн кружок хүдэлмэрилнэ. 30 гаран хүн тус кружогто хаба-далсажа, энэ жэлэй 9 нарын тур-ша соо 27 дахин наада харуулаа. Тинхэдэ 30-аад лекци болон элн-дэхнүүд хэгдэн байна. Ханьн га-зетын 19 номер гаргагдаа.

Илгэжэ холо захадуу газарта болобошье, тус байшан хүдөөдэхи культурын гуламтан боложо ша-даа. Саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахан лабайт.

И. Байкальский.

Нижне-Ангарска аймагай колхознигуудай «Смелый» гэжэ бүх-сирдэ катерай капитанай тулалташа В. Мешковин 2 жэлэй саада тээ Хан-таманска мореходоо нургуул дүүргэнэ байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭР: Юмтүүдэй нургуулиһаа практикада эрхэн В. Ивановай судла жолоодоо хэрэгтэн нүхэр В. Мешковин тулалмажа үзүүлжэ байна. М. Минеевэй фото.

Пригороднэ райондо

Сталинска табанжэлнүүдэй турша соо манай республикын дотор промышленна районууд урган хүжэбэ. Революцины ур-да тээ хасагуудай станицина по-селок байһан Зауда (Удын ур-да бөө) болбол мүнөө Улан-Удэ городской промышленности томохон район болонхой. Эндэ томо то-мо предприянуудһаа гадна, культуран-гээрэйлэй эмхи зур-гаанууд олоор тогтоогодо.

Жэшээлхэдэ, хэдэн комбина-дууд, фабриканууд ба заво-дууд байгуулагдаба. Эдэ пред-приянууд дээгүр хэдэн клуб-бууд ба библиотеканууд наг-дэнхэй. Тус район дотор 10 га-ран дунда, долоон жэлэй ба

ахин нургуулинууд хэдэн мян-ган эдир багашуудыг нурган хүмүүжүүлнэ. Тэршын ФЗО-гэй 2 нургуули ба колхозно хү-дэ тэбэрлихы кадрнуудай гүрэнэй нургуули хүдэлмэрилжэ байха юм. Гадна, элүүрыг хамгаал-гын хэдэн эмхи зургаанууд 3 больница, 7 амбулатори, эхэ-нэрнүүдэй түрэлгын гэр ба кон-сультаци, хэдэн здравпункт-нууд нэгдэнхэй.

Жэл эрэхэ тудам Пригород-на район дотор шэнэ шэнэ пред-приянууд нэгдэнэ. Гоё най-ханууд гэр байранууд бодхоог-доно. Районой унга шарайн культурина болбосон тухалтэй болгодожо байха юм.

ҮЙЛДЭБЭРИЙН ПРОЦЕССУУДЫЕ НАРИЖУУЛГА

Дайнэй бүүүлэй сталинска та-банжэл соо ашаглалгада оруу-лагдан Улан-Удын сэмын фабрика Эхэ орондоо хэдэн зуу мянган метр сэмбэ үйлд-бэрилжэ үгэнэ. Фабрикийн кол-лектив үйлдэбэрингөө процес-сыг нарижуулхын зорилгоор, цехүүдэ шэнэ шэнэ аппара-дуудаар механизацилаа. Ур-дан ашаглагдажа байһан ноо-лоо намнадаг 4 машинын орон-до бүтээсэ ехэтэй 2 машина тодохдобо. Фабрикийн отде-лочнэ цехтэ угаалгын 2, бу-далгын 1 машина тодохдоо. Мүн сэмбэ дарадаг машина шэнэхэдгэжэ, тэрэнэй бүтээ-сэ 2 дахин дээшлээ.

150 МОДО ТАРИБА

Республиканска бурят дун-да нургуулин нургад сэд-дэ тарилгын долоон хоногыг үн-гэргээдэ эдэбхитэйгээр ха-бадалсажа, үнгергэш амарал-тын үдэр нургуулингаа ха-шаан соо 150 эшэ мододыг нуулгаба.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ПОСЕЛОК ҮРГЭДЭНЭ

Үдэ голыг эрье дээгүр үндэр сагаан байшанууд тобойлдон жирылдэнэ. Тэдэ гэрнүүд соо Улан-Удын модондой заводой хүдэлмэрилэгшэд ажаһуудаг.

Модондой заводой хүдэлмэри-лэгшэдэй поселогто нёдон жэлхээ хойшо 20 гаран шэнэ гэрнүүд баригдажа, ашаглал-гада оруулагдаба. Энэ жэлдэ 12 гэрнүүд баригдажа.

ҮНЭТЭ ДУРАДХАЛ

Улан-Удын мяханай-консер-вын комбинатай колбасна цех-ын холодөц шанадаг таһагай коллектив үйлдэбэрингөө бү-тээсэ дээшлүүлжэ тухай урлан нарижуулхын үнэтэ ду-радхал орулда.

Энээнэй урда тээ шанагда-хан холодөц камертанууд соо хтэжэ камера зөөгдэдэг байһан аад, мүнөө тэрэ хадда тусгаар хоолойгоор тэрэ ка-мер худар ородог болонхой.

Тус дурадхалай ашаар энэ таһагай ажалдай бүтээсэ нилээд дээшлүүлэгдэжэ, энэ хүдэл-мэрилжэ байһан 12 хүн ондоо участогта хүдэлмэрилжэ арга-тай болобо.

Оройдоо ажалладаггүй уншалгын байшанууд

Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Хэ-жэнгын ба Советскэ комсомедууд-дай уншалгын байшанууд орой-доо хүдэлмэрилдэггүй байба. Хэ-тэрхэдэ уншалгын гэр байратай-шыг болоодуй. Тус сомонуудай түрүүлэгшээр нүхэд Гостев, Тара-букин гэгшэд нёдондойхо хойшо уншалгын гэр байра гаргажа үг-эхэ тухайгаа хөөрлөөдэг юм. Тээд дэмь хооһон үгээ «дэрл-лээд унтадаг» зангаарал.

Нэрлэгдгшэ сомонуудай харьяата «Манай ажал», «Персе-мая», «Заветы Ильича» колхозууд

клубуудайнгаа үүдэндэ мантан томо суургануудыг үнэ холын үл-гэжэрхинэй. Тинхэдэ «Зургаанай Зам» колхоз клубаа заһабарилха гэгээр баял уданай юм. Мала-ажалай фермнүүд дээгүр улаан буланууд эмхидхэгдээгүй.

Иимэ байдалай түлөө нэн түр-үүн сомоной түрүүлэгшээр хар-юусаха байна. Тинхэдэ, аймагай культуран-гээрэйлэй эмхизургаа-нуудай таһаг дүүрэн хүсөөрөө ажаллаха ёһотой.

К. Грешилова.

Амжалта туйлаха аргатай

1949 оной эхиннэ хойшо Хо-рийн аймагай колхознигуудта 40 дахин лекци уншагдаа. Лекци-нүүдэй олонхи теманүүднэ ми-чуринска наукада зориулагдаһан байна.

Малажалай гүүртэ, фермнүүд дээрэ 18 улаан булан, 32 библи-отеканууд хүдэлмэрилнэ. Мүн, 4 нүдэл библиотекэ малшадые хангадаг юм.

Эрэхэ үбэлдэ бэлдэхэлэй хүдэл-мэри аймагай культуран-гээрэ

рлэй таһаг ябуулжа эхилээр нилээд удаан болобо. Уншалгын байшанууд, улаан буланууд, клубууд заһабарилгадана. Лек-торскэ группада шэнэ хүнүүд оруулагдаа. Кинофискалын таһаг холын гүрэнүүдтэ нарадаа хоёр дахин кино харуулжа тусаблөө.

Тээд, эдэ бүгэдэ мүнөө үеын эрилтэтэй сасуулбал, тон бага хүдэлмэри болоно. Хоринхид бу-ри амжалтатгайгаар ажаллаха дүүрэн аргатай. П. Ринчинов.

ЭРХИМ ЛЕКТОРИ

Нүхэр Б. Шагдырвай хүтэлбэ-рилдэг Загастайн хүдөөдэй лекто-ри ажалладай дунда ехэхэн хү-дэлмэри ябуулна. Сентябрь нара соо 17 лекци уншанһан байна. 33 дахин хөөрлөөдө үнгергөө. Хамта 1541 хүн хангагдаа.

Зарим колхозуудта бурят хэлэн дээрэ лекцинууд уншагдана. Р. Найданов, Д. Будасев, Д. Очи-

ров, Ц. Ванчикова ба бусад 3—4 элнхэлнүүдэ хэһэн байна.

Октябрь нара соо тус лектори еханхи хүдэлмэре малшадай дунда ябуулна. Малай үбэлжлэг-дэ бэлдэхэдэ хабаатай хэдэн лек-цинууд уншагдаба. Нүхэр Шагды-ров өөрөө город худөө хоёрой хоорондох илгадаа зориулагда-һан лекци бэлдэхэ. Б. Васильев.

Манай фермынхид уялгая ингэжэ дүүргэнэ

Гүүлэй табанжэл соо манай пле-менной фермэ 400 толгой үлтэртэ гутал абаад, тэдэниие өлүүр өнхээр түлжүүлжэ, бодо мал болгоһон байна. Гадна, республикын ондоо колхозууд үлтэртэ мал үсхэбэрлэхын тулада манай фермнээ 200 га-ран бухануудыг худалдажа аба-һан байна юм.

Энэ жэлдэ 95 тугал абтаһан, 9 нарын турша соо үнээн бүрийнөө 1743 литр хүн хаагдан байна. Түрүү наалиһан Гарма Очирова 10 үнээннээ 18904 литр гү, али үнээн бүрийнөө 1890 литр гү хаагаа. Тин-гэжэ нүхэр Очирова һу хаалгаа нёдондойхидо орходоо 15 про-цент дээшлүүлбэ.

Манай фермын хүдэлмэрилэгшэд Сталин багшдаа эльгэһэн бэшгэ соогоо абанан уялануудаа дүүргэ-хын түлөө ажал хүдэлмэридөө улам ехэ оролдосотойгоор, үсхэл-тэйгээр хандадаг болоо. Тэрэнэй ашаар фермнэй 1949 ондо һу хааха жэлэйнгэ түсэбье үнэ хада дүүргээд, гүрэнтээ сүм тоосонхой.

Иимэ амжалта туйлахын тулада фермын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалыг тодо ноһоор эрхидхэн, зоотех-ническа ба үйлдэбэрингөө тоо бурд-илжэ зүбөөр табилан байгаабди. Ма-най фермын ябуулжа байһан хү-дэлмэринүүдэ харуулдаг тусгаар таблица бин юм. Тэрэн дотор үнэ-дэй тоо толгой, жал соо ба сүүдхэ бүридэ үтсэг хүнэй дундын хэм-жүүр бэшгэдэг.

Һу ехээр үгэдэг 40 толгой үнээ-най бүлэглэгдэнхэй. Тэдэниие 4 на-алишад хубаажэ абанхай юм. Ма-лые эдээлүүлжэ, үналха, харуу-лха гуримыг эдэ наалишад нарин нитгаар сахидга. Үнээдэй байра-нууд соо үлгэгдэнэ показателн дэ-досканууд дээгүр наалишад үдэр соо хэлэн хүдэлмэрийн дүн-гүүд тодо ноһоор бэлдэгдэг.

Тэршын фермын бусад үнээд 2-дохи ба 3-дахн группа болгонд талалдагханхэй. Тэдэниие харуула-даг наалишад һу хааха даалгаба-риннуудаа баһал үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Өөһэлнгөө дүй дүршлэ тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэн-тэйб гэбэл:

БЭЛШЭЭРИИНИНГЭЖЭ ХЭРЭГЛЭДЭГДИ

Бэлшээримнай 3 ондоогоор тал-лагданхай. Энэниие түсэбэй ёшоор нилгэжэ хэрэглэдэгди. Зундаа бүхэ үнээд тухаран сүүдхэ соо адуула-гадаг. Зүүгөөр, һу ехээр үгэдэг үнэ-дые зунай эгээл халуун үеде байра-дань асаржа һүүдэрлүүлдэг байна-ди.

Малшаднай һуниндөө үнээдые адуулахдаа бэлшээри дээрэ унай табича, тэдэниие батанаанһаа аршалдаг юм.

Сүүдхэ соо 3 удаа наалгадаг үнээдтэ зунай үеде шанахэн 10го сабшаха тэдэндэ тус бүридэнэ но-бо 10-һаа дээшэ килограмм хэм-жүүртэйгээр нэмэлтэ тэжөөл үгэдэг байна. 40 үнээдые ингэжэ эдээлүүл-дэгди.

ҮДЭРТӨӨ ҮНЭЭДЫЕ ХЭЭРЭ НААДАГДИ

Сүүдхэ соо гурба удаа наалга-даг үнээдые үдэр наахадаа тэдэ-ниие голыг эрьдэ туужа асардаг байна. Үнэе наахын тулада тусгаар будка баринайбди. Тэрэнэй ха-жууда үнээн бүхынөө хаагданһан

Сүүдхэ соо 3 удаа наалгадаг үнээдтэ зунай үеде шанахэн 10го сабшаха тэдэндэ тус бүридэнэ но-бо 10-һаа дээшэ килограмм хэм-жүүртэйгээр нэмэлтэ тэжөөл үгэдэг байна. 40 үнээдые ингэжэ эдээлүүл-дэгди.

ШЭЛЭЙ ЗАВОДОЙХИДОЙ ШЭНЭ КЛУБ

Наяхан Улан-Удын шэлэй за-водто шэнэ клуб нээгдэбэ. Энэ клуб хадаа гүрэнэй түсэбэй ёшоор ба-ригдаха 4 объектүүдэй нэгэниин болон.

Тус клуб 1948 оной хабарһаа эхилжэ баригдаа. Тусхай хүдэл-мэришэдэй ажаллабашы, заво-дойхид өөһадөө ба тэдэнэрэй гэр-тэ хэдэ дахин воскреснүүдые үнгергэжэ, энэ барилгыг хурдла-хан байха юм.

«Голнойгоо хубсаһа үмдэнэ хүнүүд — заводой хүдэлмэришэд, үбэгд, хүгшэд болон залуушуул, ондоо предприянуудһаа, амхи зургаануудаа эрхэн айлшад олоороо сугларба. Оркестрын дуун, һаруул аад, зөөлөн гэрэл, гоё байрхан залууд тэдэниие угтана.

Гадар хубсаһаа тайлажархобд, зарим хүнүүд вестиболь соо тан-цовалжа байгшадтай нэгдэнэ. Зариманиин уншалгын зал соо орожо, шэнэ газетэ, журналнуу-дые үзэнэд. Библиотекнээ номуу-дые абанан хүнүүдые бин. Бил-тиардана зал, хоёр буфедүүд хү-дэлмэришэд. Фойе соо табигданһан диванууд дээгүр үбэгд, хугшад һуугаад, панинаар наадахые шатганад.

Сонхонудтань улаан хилэн хүшгэнүүд татагданхай. Байгаа-ныг харуулан элдэб уран зура-

гууд ханануудтань элбэгээр ха-дагданхай, водопроводой сорто-нууд үбэгд хүгшэдые ара тээлжэ дулаасуулна.

Электрическэ хонхо ханхнаба. Клубые нээлгэдэ зориулан ба-рай суглаан өхилхэнэ. 500 һуур-тай зал хүнүүдээр дүүрбэ.

Суглаан нээгдэжэ, заводой ди-ректор Д. Болсохоев богонхой алидхэл хэлэбэ. «Энэ клубые нээ-жэ, энэманай хүдэлмэришэдэй культурна ажабайдалда ехэнэ событ мүн. Драматическа, ду-най болон бусад кружогууд үлгэн нүүгөөдөрөө өхилжэ хүдэлмэри-шэд. Гадна, лекционно бюро бин болгодохо байна» — гэжэ нүхэр Болсохоев алидхэл соого хэлэбэ.

Эдэ үгэнүүд нэрбемэ алгыгаша-гаар угтагдаба.

Һүүдээрнэ, заводой дирекшын приказ уншагдана. 21 түрүү н-нүүд — клубай барилгада хабан дагшад — үнэтэ бэлгүүдээр ша-нагдаба. 12 хүн баясхаланда н-төө.

Шэнэ клуб соогоо заводой орой болотор сэнгэбэ. Илгэ-энэ үдэрһөө эхилэн тус клуб ре-публикманай түрүү предприя-нуудай нэгэниин болохо шэнэ заводой хүдэлмэришэдэй культу-на ажабайдалай гуламта бол-гоно. Д. Гүнынов.

Арадай демократин ороноудта

БУХАРЕСТ. Румынск Арадай Республикын түрүү ажалша таряашад республика соогоо түрүүшын хамтын ажахынууды байгуулжа эхлээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Таряаша эхэнэр Марши Сусана гэшш Зэбран-Арад гэжэ дөрвөндэ «Друм ноу» гэжэ хамтын ажахы байгуула тухай аялда гараа тавьжа байна. ТАСС-эй фотохронико.

АЛБАНИЙ АЖАЛШАДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИЙН АМЖАЛТАНУУД

Албанска телеграфна агентствын мэдээсэлэнэй ёноор, олон янзын предпритянуудай худалмаршад абанан уялгануудад үлүүлэн дүүргэ. Шкодергэхи бүд нэхэлгын фабрикийн худалмаршад хоёр дахин ехэ бүд түсбөө гадуур үйлдбэрлэб. Орода Валонын за-набарилгын мастерскойнуудай худалмаршад уялгануудад 4 процен-тээр үлүүлэн дүүргэ, АЛБАНСКА

УРАНЗОХӨЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ

Тиранада албанска уранзохө-лошодой гурбадахи конференци нэгдэб. Тэндэ албанска уранзо-хөолшодой Союзай секретарь Шекет Мусарайн элидхэл, албанска уранзохөолшодой Союзай статудай проект ба бусад асууд-алнууды зүбшэн хэлсээн бай-на.

Конференцид хабаадагшдые советскэ уранзохөолшо .А. Пер-венцев амаршалба. АРАДУУДАЙ ХАНИ

Эсэгэ ороной фронтын прави-тельство Болгарин Арадай Рес-публикадахи бүхы националь-ностьнууд тушаа ехэ анхарал та-бина. Бусад национальностнууд-тай адляар тэндэхи цыганууд үр-ган ехэ эрхэ элжэ байна.

Софи, Видина, Варна, Шумен ба бусад гороудта, цыгануудта зорюулан хургуулинууд нэгдээ. «Рома» гэжэ цыганска театр бай-гуулагда.

Цыганууд ороной социалистиче-скэ байгуулалтада эдбхитэйгээр хабаадана. Тэднэй зариман га-бшагй худалмаршын ашаар, бүхы орон дотор алдаршаа. Сливен го-родой алдарта текстильщик Сава Дамитров шэн зоригто ажалайн-

ООН-эй Генеральна Ассамблейн дүрбэдэхи сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ ТУСХАЙ КОМИТЕДТЭ

Болгарин, Венгрийн ба Румы-нин арадай-демократическа рес-публикануудта эсэргүүтээр США-гэй Гүрэнэй департаментын зо-хёон, ямаршье баримтагүй, хоо-нон хубхай гэмнэлгэнүүд тушаа дискусси Политическэ тусхай ко-митедэй октябрийн 11-нэй заседи-ни дээрэ ургалжээ.

Тэдэ ороноудтах арадтаа урба-нан хархисууд, англо-американска агентнууды—Венгридэ Миндсен-тиние, Румынида Маннигуй груп-пие ба Болгарида 15 церковнигууд-ай бүлгэе сүүдлэн тухай асууд-ал, США-гэй ба Англиин хороото нэдлэгэнүүдэ шалтагаалан, бү-хэли жэл соо хэлсэгдэжэ байна.

Болгарида, Венгридэ ба Румы-нида эсэргүү худал хуурмаг гэм-нэлгэнүүдэ тусхай зүбшэн хэл-сүүлхэ гэжэ США-гэй ба Англиин правительствоуд нэдлэн байха юм. Тэдэнэр онсо комиссиуудые байгуула нэдлэгэ гарган, тусхай нотонуудаар эрилтэ хэбэн байгаа.

Болгаритай, Венгритэй ба Румы-нитэй эбэй догвор баталагша гол талуудай нэгэн—СССР-эй Правительство 1949 оной июнийн 12-ой ното соогоо ингэжэ заагаа нэн: «Болгарин, Венгрийн ба Румыни эбэй догворнуудай ёноор даажа абанан уялгануудад, тэрэ тоодо хубэй эрхэнүүд ба гол сүүлгөнүү-дые хангаха уялгануудад бүрин гүйсэдхэнэ».

Худал хуурмаг ба үндэс бар-имтагүй гэмнэлгэнүүдэ зүбшэн хэлсүүлхэ гэбэн США-гэй ба Ан-глиин нэдлэгэнүүд сүм буруу нүр-нанин элитэ. Болгарин, Венгрийн ба Румынийн зүбшэ эбэй до-гворнууды «эбдэн ябалдые» зүбшэн хэлсэхэ тусхай комисси

ГАРРИ ПОЛЛИТЫН МЭДҮҮЛГЭ

Зүүн-европейскэ ороноудта бай-даг американска дипломадуудай конференци Лондондо хэжэ гэр-хэн Холбоото Штадуудай прави-тельствын шийдхэбэриг эрид бу-руушан, английска компартийн генеральна секретарь Гарри Пол-лит ингэжэ мэдүүлб: «Английска худалмаршад Лондондоо тиймэ

Тононон зөөригэ абарха гэнэн Чан Кай-шин нэдэлгэ

«Темпо» газетын Женевнэ мэд-ээсэлэнэй ёноор, Чан Кай-ши 3 миллиард доллар хэмжээтэй, дээрмалдэн баялгаа Швейца-рийн федеральна банкта табиһан байгаа. Чан Кай-шин эмиссар —Хятадай банкир Сун гэшш энэ жэлэй июнь соо Европодо ба Аме-рикэдэ ябахад үедэ энэни хэл-

Японидо байһан хитадууд Хятадай Арадай Центральна правительстве дэмжэнэ

Хитад-японско хани барисанай обшество байгуулжа бэлэхдэлдэ зориулагдан Токиодо олоной митинг болоо. Хитадай Арадай республике, тэ-

ФРАНЦУЗСКА НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААН

Правительственна кризистэй да-шарамдан, октябрийн 13-да На-циональна суглаанай заседани бо-лоо. Дотоодын хэрэгүүдэй министр байһан ба шэнэ правительство амхидхэхэ даалгари республи-кийн президенттэй абанан соци-алист Жюль Мок правительство-на декларациятайгаар үгэ хэлэб.

Жюль Мок хэдэ хэдэн хоёрон найдууланууд, мэдүүлгэнүүдэ хэ-лэн байна. Жэшээлхэдэ, «бюд-жетнэ тэнсүүри туйлахэ» ханаа-тайб гэжэ мэдүүлбэшье, тэрэниэ хайшан гээд бэлүүлхэ тухайда хэлэгүй. Энээнэй тулада «булта-даа хохидол үзэхэ ушартай» гэжэ тэмдэглэ. Тэрэшлэн «салин хүл-э дээшлүүлхэ политика» арид шууд арсаад, Жюль Мок хадаа тон бага салин абадаг ажалшадта сагуурын ехэбэшэ тэдхэмжэ түлэхэ тухай зүбшөр-бэ.

Жюль Мок хадаа «националь-наа гадуур суверенитэдэй ашаг тулада национальна суверените-дые хизаарлахэ» ёһотойбди гэбэ. Тээд, Германи тушаа французска политика тухай нэгэшье үгэ хэ-лээгүй.

Жюль Мокын нүүлээр үгэ хэ-лэлгэн нэгдээ. Дотоодын хэрэгүүдэй министр байхдаа Жюль Мокын ябуулан политике коммунистическэ груп-пийн түрүүлэгшэ Жак Дюкло эрид шууд шүүмжэлбэ. Тусхайбал, эб найрамдал хамгаалдаа зориула-данан голосовани тушаа харшаар хандадаг байһан тушаан эрид шууд шүүмжэлэб. Капиталистиче-скэ компаниуудай хүрэг ехэ олоо оруулжа байхдаа, ажалшад-тай салин хүлэ дээшлүүлхэе арсаха гэжэшэ тон буруу байна гэ-бэ. Дюкло хадаа Вьетнамтай эб найрамдал тогтоохы эрид, Фран-цийн гадаадын политикын «французска рыногы» гадаадын гарбалтай эд товарнуудаар дүү-ргэн ябалдые буруушааба.

Жюль Мокын премьер болгон томилогдохы французска ажалшад эрид буруушаана

Жюль Мокые шэнэ правительст-вын толгойлошо болгон томилгон тушаа эрид шууд буруушал мэд-үүлэн, Париждахи, Сен-Денидэхи Ля Рошелидахи, Курневэдэхи, Сен-Ундэхи, Левалуадахи, Иври-дэхи, тэрэшлэн ороной ондоохы гороудуудай предпритянуудай ажалшад октябрийн 11-дэ хахад часнаа 8 час хүрэтэр саг соо худ-алмаршэ зогсоогоо. Тэрэшлэнэ гэд-на, ажалшад олонтоото коллек-тивүүд, профсоюзна ба нийтэн ор-ганизацинууд Жюль Мокые пра-вительствын толгойлошо болго-нон ябалдые эрид буруушан, демократическа нэгдэлэй прави-тельство тогтоохы эригэн тогтоол гаргабад.

Жюль Мокын полицейскэ мур-дэлгэнүүдэ гэмтэгшэдэй нэрэ

Жюль Мокын полицейскэ мур-дэлгэнүүдэ гэмтэгшэдэй нэрэ:

США-да МИЛЛИОН ХУДЭЛМЭРИШЭД ЭСЭРГҮҮСЭН БОДОБО

Мүнөө үедэ Холбоото Шта-дотор нэгэ миллион шахуу му-маршад эсэргүүсэн болонхой на. Забастовконуудад шалта-лан, булад хайлуулгын ба нүр-най промышленностин худал-ринь сүм шахуу зогсоогодо.

Булад хайлуулгын промышлен-ностыда октябрийн 1-нэй үглэе ажилшэн забастовко бүхы оро-горхи булад хайлуулгын томи-вудууды хааха ябалдад хур-Ассоциэйтэд пресс агентс мэдээлэнэй ёноор, 27 штатуды хи булад хайлуулгын 53 томи-вудууд ба түмэрэй руда ми-абаха 50 шахтанууд худамэ буримдэн зогсоогоо.

Үйлдбэрин эвэлэй зүглөө худалмаршад эрилтэнүүдэ га-гагүй хаан, булад болбосо-ха промышленностин худал-шад забастовкодо нэгдэлэ гэ-гэжэ профсоюзна ударида тэмдэглэнэ.

Бурят-Монголой гүрэнчэй Л-нэй орденото оперо ба балет театрта—үлдшын 9 чата «Дам» гэжэ хоёр үйлэтэй оперо ба үдэ-12 чата, үдэрэй спектакль Ко-вскийн «Лебединое озеро» гэ-жэ 3 акттай балет харуулагда.

Үдэрэй 12 чата городской ко-дануудай зунай сезонной нүүл-мурсын болохо. Мүрсын ДСО «Болышев» ба горо-физкультурна коллективэй ко-данууд хабаадалсаха.

«Бурят-Монголой АССР-эй жэлэй нэрэмжэтэ стадион дэ-15 час 30 минутад ПБЗ-тэй «комитив», «Динамо» коман-дасы РСФСР-эй түрүү нуури эвэл-түүлэ мурсысэхэ юм.

Республиканска физкультур-спортын комитетэ 2-дохы руд-дай шатаршад ай арбадахи т-болохонь.

Харюусалгата редакт оролто Б. ОЧИР

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРУУДА «Прогресс» — «Сибиряк» дайда тухай үйлэр.

«Эрдэм» — «Эльба дээр уулзалга».

Миний нотаг

(Ургэлжэлэл)

Убал зун, үдэр һүнгүй, эсэһэн нюргая амруулаха забдаггүй тэд-нэй газар нотагай үгтэйшүүл худалмарилжа, хатуу хүндэ хара ажал хэдэг байба. Үргэн ехэ тарья талхынь хүшэ хүрэн хуряжа яажашье ядагша нэн. Хоёр дах-ар айхтар ехэ ба нэгэ дахар зургаан амбартань Зангеевэй орооһон багтадаггүй байба. Эдэ амбарнуудай хажууда үгтэй зон-ной хоохон гэр орсонууд байдаг байба.

Шапшалта гэжэ энэ бишыхан тосхондо үлсэхэ тураха, үхэхэ яба-далы үзэн үгтэй ядуушуул ехэ одон байгаа. Энэ нотагта хургуу-лише, болнишашье гэжэ огто байгаагүй. Арад зоние аргалхын орондо улам һүйдхэжэ, нийтэ зо-ниие мунхар харанхыда баржа байгаа лама бөөнэр харэн ехэ олон байһан юм.

Шапшалтаа хэн нэгэ үбшэл-бэл лама бөөнэртэ ошожо, һүл-шынгэ унаа мори, нааха үнээгэ, хойн-ямаадаа харамжа баридат нэн. Харин тэдэ ламанар үбшэнгэй айлда ошоншьегүй, эм уджаха үгөөд лэ ерэнэн хүнние мордуу-даг байба. Хэрбэ үбшэн хүнэй үжэл лама: «үхэхэ үйлэтэй хүн байгаа» гэдэг нэн.

Бурят-монголнууды кулагууд, ламнар, бөөнэр, хаанай урядни-гууд, мировой судьянар бултадаа дахар дарлалта доро баржа, мүлжэжэ, зобожо байгаа. Арад зон «Буддын заяанан» үхэлэй са-гай еража, «амаруулхынь» хүлэ-

жэ, арай гэжэ амьдхан, ходоодо яажа тулжа байдаг байһан юм.

Саг жэлэй үнгэрхэ тудам ара-дай байдал улам мууджаа эхил-бэ. Колонизаторска ба националь-на дарлалта улам бүри шангада-жа, улам бүри бүдүүлгн формотой болобо. Элдэб чиновнигууд, поли-цийн табиданууд улам олон боложо, өөһэднэгэ «эмхи гурим» хайра гамгүйгээр тогтоон бай-гуулжа захалба.

1904—1905 онуудта болоһон русско-японско дайнай үедэ Мань-чжурска армие командалан, царска сэрэгэй министр генерал Куропаткин Бурят-Монгол соо-гуур ябажа, Зүүн урда хизаар ороһон юм гэжэ үбгэдүүд хэлэдэг. Хатуу хүндэ мүлжэлтые аали-дуудха эрилтэйгээр бурят-мон-гой делегаци тэрэ генералда хан-дан байгаа.

Тийхэдэн тэрэ генерал ингэжэ харюусанан юм: «Хэрбэ танай арад зон ямар нэгэн өөрын мэдэл гаргажа, эзэн императорай зар-лигша хазагайгаар аашаада наа, мур-улагүй болотороо агшан зуура газар дайдын нуурнаа аршуул-хат... Таанар ямаршье эрилтэ табиха ёһогүйт, гансал хайра гуй-жа шадхат» — гэһэн байгаа.

Хайра гуйжал шадхат! Миний үбгэ эсэгэнэр богоол барлагууд ябанан байгаа. Тэдэниие хүншье гэжэ тэрэ сагта тоодоггүй байһа-нини элитэ. Тэдэнэр хаанта заса-гай хуули захиргаа дамжуула-

шадай урда ганса үгэ хэлэхэе айдаг байба. Баһалта доромжло-го буряд зоний алхам бүридэн харгадаг, тэрэниэ үлсэхэлэн ядарал ходоодо дойлдог, үхэл үбшэн үмбүүдые болон ехэшүү-дые ходоодо сабшан хиргадаг байгаа.

Хэдэн арбаад жэлүүдэй үнгэр-бэшье, арадай ажабайдалда ямар-шье хубилалта үзгэдөггүй, харин урдынга харанхы, ядуу, гэгдэнги зангаар үдэр сагаа баража бай-гаа.

Жэшээлхэдэ, Николай Тугутовай эсэгэн, үбгэ эсэгэн, үгтэй айл-нууд байһан юм. Тэрэ өөрөөшье хүршэ тосхонхо Шапшалта тэша найн байдал бэдэрэн зөөжэ ерэнэн байһа. Харин эндэншье үлгү найн ажабайдал олдогогүй, Николай өөрынгөө уг гарбал шэнги ядуу үгтэй зандаа үлэнэн юм. Тэрэнэй өөрын хүүгэдэ байал хашалан ядарал тамалһан байһа.

Советскэ засаг тогтожо, хэдэн зуун жэлдэ үргэлжлэн дарлалта мүлжэлтын гэнжэе таһалан усда-ха. Эрхэ сүүлгэй наран газар нотагуудые гэрэлтүүлэ. Октяб-рлар абараданан бурят-монгол арад зон байрта дүрэн үбсүүгээр амилла. Ленин—Сталиной партиин хүтэлбэрээр манай орон соохи тос-хон деревинүүдэй айхтар ехэ хубилалтануудай болоһонинь, бо-ложо байһанин булганда элитэ. Миний түрэн нотагыше танигда-шагүй ондоо болошоо.

Ажалшад хоёр дахар дарлал-тааа мултраа. Шапшалтада колхоз амхидхэгдэ. Анханда хэдэн баяшуулай ээмдэжэ байһан та-

рялан хадалан, ой тайга болон бэлшэрийн газарнууд бүхы арад нийтын зөөри болоо. Иркутска об-ластин Алтайрай аймагай «Улаан Шапшалта» колхоз жэлһэ жэлдэ түбхиэн баяжаха эхилэ. Хүдөө нотаг тон ондоо болобо: советскэ засаг ажалшадта ажаллаха, хура-ха ба амарха эрхэ олгоо.

Бурят-монголнуудай ажаһуудал зөл жаргалаар дүүрэнэ. Утаатэй ба харанхы уйтан эшгэй гэрнүүд унйгай мартагдаа. Шапшалтаар-хин нүүдэл байдална хахасаа. Мүнөө манай нотагта уужам ха-руул шэн байшангууд, клуб, ун-шалгын байшан, бани, эхин хур-гуули, тэжээмэл зугы, грузовый ав-томашина, комбайн, тракторна бригада, хүнэй-товарна, морной, хонной болон гахайн ферманүүд бин болгодонхой.

Ажал мүнөө хүндэ хара зоболон байхала болжо, алдар солан, шэн габягай ба нэрэ түрэн хар-гэ болбо. Найжаалт болоһон Николай Тугутов мүнөө түрэл колхоздоо эдбхитэй согтойгоор худалмарилжа байдаг. Энэ нүхэр-тэ нотагаархидны хүндэтгэйгээр ханддаг. Алдарта хоншон энэ үбгание Москвада эмхидхэгдэн Бүхсоюзна худөөажалтай выстав-када хабаадалсахаар эльгээнэн юм. Николай Тугутов Москвада Эхэ оронойгоо хүсэ шадал, элбэг дэлбэг баялигыне омогорхон бая-сан хараа. Октябрыска революци-наа урда тээ тон юрыншье маши-на тухайда юушье мэдэхгүй яба-нан энэ хүн, арадайнга агууехэ туйлаһануудтай танилсажа, ста-лицинга эрхим түрүү завод фаб-риканууды, шэнэ техникы, сад, сквер, театрнууды үзэе. Ажал-шадые хульһын түмэр гэнжые та-нар татажа, тэдэнэртэ зол жар-гал асарһан агуу хүсэтэ баатар-

баша Лениней нойрсон байдаг нангин Кремльдэ орожо, наһатэй энэ бурят үбгэн уяран һүгдөө. Арад зоний культурна ургалтые урдан хаанта засаг баржа, хаб-шажа байгаа. Дүшэ найман айлтай нотаг соо оройдоол дүрбэн хүн бага сага үзэг холбуулжа уншадаг байгаа. Гэбэшье, тэдэнэр Зангеев шэнги баяшуул кулагууд байһан юм.

Юрэнхы олон үгтэй ядуу арад зон эхин хургуулида хурахахые арга болможогүй, харгы замгүй байгаа. Нотаг соо, ойро шадар хургуулин үгэ байдаг гасланнаа газар тээ, үшөө ойлго бусад хашаланууд байдаг нэн. Бурят зон хэрбэ эрдэмдэ хурахаха хүсөө наа, ямар нэгэ баян ород үнэрдэ орожо, өөрынгөө обог нэрэ орхижо, христианска шажан мүр-гэлдэ орохо уялгатай байгаа. Тэр-эггүй наа тэрэниие ном үзэжэ шадха дүрэн сэнтэй хүн гэжэ тоолохогүй байгаа шуу.

Иимэ ёһо гурийм ажалшадые эрдэмэй замнаа холодуулжа бай-һанин элитэ. Манай Шапшал-тада һуудаг найн шадалтай бу-рдайд хүбүүн Аюша Степанов гэшэ Кутулинска священнигай үргэмэл хүбүүн болоһон нэрэ зү-жэ, Константин Михайлович Брыз-галов болодо, 1909 ондо духовно семинарида абтанан байгаа.